

НЕОБХІДНІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ

аспірантка Снопченко А.В.

Науково-технічний прогрес впливає на розвиток людства як позитивно, так і негативно. Позитивні риси проявляються в задоволенні всіх духовних і матеріальних потреб людства, а негативний вплив - в погіршенні середовища життя і нехтуванні законів природи і космосу в цілому.

Сучасне суспільство зазнає значних фінансових збитків від негативних наслідків впливу техногенної діяльності на стан оточуючого середовища. Це змушує різні країни посилювати еколого-правові вимоги до господарської діяльності та відповідальність за шкоду, що завдається в результаті порушення законодавства про охорону довкілля.

Сучасний стан розвитку людської цивілізації та її взаємодія із навколишнім природним середовищем характеризується досягненням критичного рівня, який тягне за собою необоротні зміни. В той же час кризовий стан економіки країни не дозволяє ні державі, ні окремим природо користувачам виділяти в повному обсязі кошти, необхідні для здійснення заходів щодо зниження техногенно-екологічного впливу на екосистеми.

На жаль, територія України являється зоною екологічного лиха. Тож для ефективного вирішення екологічних проблем необхідно запровадити в Україні обов'язкове екологічне страхування, яке, спираючись на світовий досвід, стане механізмом забезпечення екологічної безпеки держави. Одним із варіантів реалізації ефективної екологічної політики є введення обов'язкового страхування відповідальності підприємств із підвищеним екологічним ризиком (насамперед підприємств хімічної, нафтогазової промисловості, металургійного комплексу, які чинять значний тиск на екосистеми країни). Всі інші підприємства можуть здійснювати екологічне страхування на добровільній основі.

Екологічне страхування - це страхування цивільно-правової відповідальності виробництв, джерел підвищеної небезпеки для довкілля, за заподіяну шкоду, яка може бути завдана громадянам та

юридичним особам, внаслідок аварійного забруднення навколишнього природного середовища.

Стаття 49 Закону України “Про охорону навколишнього природного середовища”, відповідно до якої в Україні здійснюється добровільне, а також обов’язкове державне та інші види страхування громадян та їх майна, майна і доходів підприємств, установ, організацій на випадок шкоди, заподіяної внаслідок забруднення довкілля та погіршення якості природних ресурсів, передбачає можливість розраховувати на підтримку страхових фондів для забезпечення відповідальності за екологічну шкоду.

Закон України “Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку” статтею 15 також встановлює норму про здійснення страхування від ризику радіаційного забруднення навколишнього середовища.

Проте, навіть беручи до уваги обов’язковість виконання зазначених норм, їх можна назвати лише передумовами для запровадження екологічного страхування в Україні.

В нашій державі ще не визначені механізми страхування ризиків виникнення небезпечних екологічних інцидентів. Не прийнятий досі спеціальний Закон “Про екологічне страхування”. До того ж, навіть не передбачено застосування екологічного страхування Законом України “Про страхування”, Цивільним кодексом України.

На сьогодні в Україні існує плата за забруднення навколишнього середовища, тож при введенні обов’язкового екологічного страхування може збільшитись фінансовий тиск на підприємства, які підпадатимуть під категорію платників внесків з даного виду страхування.

Таким чином, прийняття Закону “Про екологічне страхування” визначить інший покращений порядок здійснення платежів за забруднення довкілля, сприятиме врегулюванню відносин між страховиками і страхувальниками в сфері екологічного страхування, також допоможе створити страхові фонди для компенсаційних виплат постраждалим юридичним і фізичним особам унаслідок аварійного забруднення довкілля.

Кінцевою метою екологічного страхування є зменшення або запобігання забрудненню навколишнього природного середовища шкідливими речовинами під час діяльності об’єктів підвищеної безпеки.